Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом

РІК III. ЛЬВІВ, 28. ЛЮТОГО 1929. Ч. 4.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол. чвертьрічно; 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси, в Арґентині — 3·50 пеза; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські еміґранти! Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант“!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься
у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95, І. пов.
Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами міститься
в ТЕРНОПОЛІ вул. Пілсудського ч. 6.
Урядові години 8—3.

Наш часопис.

„Не кидайте рідної землі“.

Це гасло часопису „Український Еміґрант“, лунає вже третій рік. А коли господарські відносини змушують наших братів і сестер шукати заробітків і варстатів праці поза межами рідної землі, то часопис наш перестерігає їх, що ніде на світі нема раю, що доляри, пези, мільрайси, марки, франки ніде не ростуть на деревах, що кожний гріш, кожний морґ землі за границею треба здобути найтяжчою працею власних рук.

Наш часопис пильно слідить за можливостями і умовинами на світовому ринку праці і кольонізації і подає їх до відома цілої суспільности. При цьому свої відомости черпає наш часопис з джерел найбільших новочасних учених і політиків, як і від наших простих еміґрантів. Одночасно з цим став наш часопис інформаційним джерелом в справах еміґрації для цілої української преси.

Всестороннє освітлення всіх питань еміґрації, добрі і злі її сторони може кожний вичитати з кожної стрічки нашого часопису. Без ніяких упереджень, без рахунків на власний зиск, без огляду, чи це кому подобається, чи ні, наш часопис старається витягнути на яву правду і подати її до відома нашої широкої публики.

Для заінтересованих в виїзді з краю еміґрантів подає наш часопис докладні інформації про закони, розпорядки і практику ріжних іміґраційних заморських і европейських країв та польської республики, про тенденції, які нуртують в глибині світового ринку праці і кольонізації. Наш часопис перестерігає наших еміґрантів перед ріжного роду еміґраційними аґентами, обманцями, лихварями і злодіями та вказує способи, як найліпше і найбезпечніше заховуватися підчас подорожі і на новому місці праці так, аби з примусу виїзду з рідного краю якнайбільше користей дісталося самому еміґрантові, його родині, рідному краєві і цій країні, куди він еміґрує.

Таку свою тяжку службу сповняє наш „Український Еміґрант“, вже третій рік. Він певно не одного відвернув від заміру еміґрувати своїми порадами і інформаціями, добре прислужився тисячам у-

країнських еміґрантів, для яких він є одиноким і улюбленим провідником.

За свою працю має „Український Еміґрант" признання з ріжних сторін і ненависть зі сторони цих чинників, які не бажають освідомлення українських еміґрантів, бо з цеї несвідомости тягнули вони в ріжний спосіб свої зиски.

Редакція „Українського Еміґранта", щиро дякує всім іменним і безіменним співробітникам і кореспондентам і сподіється, що вони надалі будуть служити добрій справі.

Вплив цьогорічної зими на еміґрацію.

Строга цьогорічна зима на цілій північній земській кулі, як загальне елементарне нещастя, болючо дається відчувати цілому життю народів. Невигоди й терпіння приносить вона зі собою також для еміґрації.

Передчасним було би пророкування, які наслідки страшної зими будуть в дальшій будучині. Предвиджуються повіни, припізнення рільної продукції, знищення озимих засівів, вичерпання поживи для худоби, скрути з опалом і поживою для людей та непевність урожаю в надходяче літо. Цими предвидженнями займаються ріжні народи і уряди і по змозі стараються зарадити лихові.

Чи і який вплив буде мати цьогорічна зима на дальшу будучність еміґрації — цього сьогодні предвидіти не можна. Факти вказують, що цьогорічна зима поділала стримуючо на цілий хід еміґрації з нашого краю. І так заповіджена на кінець місяця лютого реєстрація до Німеччини не відбулася в означених речинцях. З одної сторони німецькі працедавці не спішаться з анґажуванням робітників, як довго не можна їх заняти при праці на ріллі. А навіть, якби ці працедавці хотіли вже тепер спровадити до себе цих робітників, то внаслідок студені не можна би як слід перевести реєстрацію, а внаслідок перерви в комунікації не можнаби перетранспортувати зарекрутованих робітників. Це саме відноситься до еміґрації до Франції.

Відносно канадійської еміґрації належить зазначити ось які факти. В минулих роках відійшли з краю перші транспорти рільних робітників вже при кінці місяця січня. Цього року ледви чи зможуть відїхати перші транспорти щойно в половині місяця марта. В цілій Канаді, а також в Зєдинених Державах Америки панують, так само, як у нас, сильні морози і сніжні заметілі. Тому канадійські фармери не могли би тепер анґажувати нових робітників, для яких нема праці на полі. Тим більше здержуються канадійські фармери зі замовленням робітників до жнив, бо не знати, які будуть ці жнива і коли зачнуться. Тому досі нема з Канади зголошення на більше число робітників до весняних робіт і нема ще ніякого зголошення на запотребування робітників до жнив. Зрозумілим при цьому є, що припізниться також виїзд рільничих родин, які зареєструвалися на виїзд в цьому році до Канади. Цим родинам нема тепер за чим їхати до Канади, як довго лежить сніг на канадійських полях.

Попри ці найважніші моменти припізнення цьогорічної еміґрації внаслідок лютої зими, є ще багато інших недогід. І так рільничі родини внаслідок морозів і утрудненої санної і залізничої комунікації не можуть доставити своїх дітей до міст, щоби упевнитися у лікарів корабельних товариств, чи всі члени родини є здібні під оглядом здоровля до виїзду. Через це, а також внаслідок зменшеного комунікаційного і господарського руху і обороту, не можуть тепер ці родини продати своїх маєтків. Тяжко приходиться роздобути потрібні на подорож гроші для самітних робітників і служниць.

Тяжким і повним терпінь є також внаслідок морозів і злої комунікації старання еміґрантів о зареєстрування і пашпорти. Дуже часто кілька днів приходиться еміґрантові наморозитися поза домом, заки роздобуде всі потрібні папери і полагодить формальности до виїзду. Внаслідок обмеження пасажирської залізничої комунікації приходиться еміґрантам сильно товпитися по залізничих двірцях і ваґонах. Недавно застряг в снігу в Жовкві поїзд, який віз еміґрантів зі Львова до Варшави, і через кілька днів виставлені були ці еміґранти на великі невигоди і терпіння, так що мусіли ними заопікуватися місцеві власти. Врешті належить згадати, що внаслідок замерзнення польських пристаней над балтійським морем, перевіз еміґрантів до західно-европейський портів, мусить тепер відбуватися сушею німецькими залізницями.

Тверду долю наших еміґрантів зробила цьогорічна зима ще твердшою.

Пропаґанда в Анґлії за еміґрацією до Канади.

Анґлійський і канадійський уряди, канадійські кольонізаційні підприємства, ріжні канадійські і анґлійські товариства помочі для еміґрантів, а врешті анґлійські і канадійські корабельні компанії розвинули цього року небувалу в історії переселення пропаґанду за еміґрацією з Анґлії до Канади.

Заохочується до еміґрації ріжного роду брошурами, летючками, в щоденній пресі і спеціяльними ґазетками, масою ріжнородних фотоґрафій, вічами, викладами і оголошенням звітів і промов визначних анґлійських і канадійських політиків. Для майбутніх еміґрантів улаштовується на кошт анґлійського і канадійського урядів безплатні одномісячні і тримісячні курси, на яких голосять виклади про лад і баґатство Канади, учать практично сільсько-господарських праць, поводження з кіньми, орудування плугом, вирубом лісу, оранням первісних степів і корчунків, затягуванням дротяних огород, а навіть з будовою залізних доріг і канадійським способом ґірництва.

Рекрутується майбутніх еміґрантів з посеред рільничого населення, серед безробітних ґірників і серед молодіжи незалежно від її професії.

Акція за еміґрацією до Канади не обмежується тільки до пропаґанди і вишколення майбутніх еміґрантів. Анґлійський і канадійський уряди піддержують еміґрацію з Анґлії матеріяльно в двох напрямах: через зредуковані заплати за перевіз кораблями і залізницями або навіть безплатний перевіз і через підшукання праці для самітних робітників і служниць та уряження фарм для рільників.

Для членів родин і бездітних подруж, які мають намір осісти на фармах в Канаді усталено ціну переправи з анґлійських портів до канадійських на 2 фунти штерлінґів (менше чим 10 долярів), до Монтреалю 3 ф. ш., до Торонто 3 і пів ф. ш., до Вінніпеґу 4 і пів ф. ш., до Саскатуну і Ріджайни на 5 ф. ш., до Ванкуверу на 8 ф. ш. Діти цих фармерів до 19 літ мають безплатну подорож.

Безплатну подорож мають також всі хлопці до 19 літ і дівчата до 17 літ, які їдуть самі на заробітки до Канади. Безплатну подорож до Канади мають одержати також молоді робітники від 19 до 35 літ, які відбудуть в Анґлії одномісячний практичний фармерський курс і стануть до праці на ріллі в Канаді.

Надто для деяких, які поселяться на фармах зобовязався анґлійський уряд дати підмогу в висоті 300 ф. ш. (около 1.500 долярів).

В пропаґандових письмах і часописах в Анґлії друкується великими товстими буквами ось які кличі: „Рільні робітники до Канади", „Світлі вигляди для фармерів", „Гарна будучність для хлопців", „Щастя для дівчат", „Безплатний перевіз", „Безплатні курси для рільників", „Безплатні курси для ґірників" і т. ін.

Анґлійська пропаґанда і матеріяльна поміч еміґрантам находить відгомін і послух серед анґлійського народу.

Всюди по провінції повстають приготовляючі курси для еміґрантів, творяться місцеві комітети помочі для еміґрантів і маси кандидатів реєструються на виїзд до Канади.

Через переселення значної частини людности з британських островів до Канади, старається анґлійський уряд усунути повоєнну крізу безробіття в Анґлії.

Виїзд до Канади.

Подається до відома тим, яких вже оглядали лікарі й які завдаткували корабельні карти в лініях: „Кунард", „Вайт-Стар", „Ред-Стар" — Лінії, „Балтійсько-Американській Лінії", „Голяндсько-Американській Лінії" і „Французькій Лінії", що вони будуть піддані кваліфікації представника канадійських державних залізниць:

в СТАНИСЛАВОВІ, дня 5 марта,

у ЛЬВОВІ, дня 6 марта,

в ТЕРНОПОЛІ, дня 7 марта.

Корабельні товариства вислали всім заінтересованим письменні повідомлення і кожний повинен в тому дні явитися до кваліфікації.

З історії Канади.

Канаду перші відкрили і скольонізували французи. Після довго-треваючих воєн між Францією і Анґлією відступила остаточно в 1774 році Франція Анґлії канадійські землі. В цьому році білого населення в цілій Канаді начислювано около 60.000 душ. Аж до 1867 р. управляв канадійськими землями як кольонією анґлійський ґубернатор. В цьому році проголошено британським північно-американським актом, що Канада одержує права домініон з власним урядом.

З початку належали до Домінії лише 4 східні провінції: Онтеріо, Квебек, Новий Бронсвик, Нова Шкотія. Першим намісником був льорд Монк, а на його домагання Мекдоналд утворив міністерство і став премієром. Підвалиною його політики була засада, що Канада може правитись і бути безпечною лише в якнайсильнішій звязи з Анґлією. Лише Анґлія може оборонити Канаду.

Відпоручники народу, які подбали про переведення злуки всіх провінцій, поконали много трудностей. Основою цілої конфедерації була взаїмна поміч фінансова, яка піднесла би розвій провінцій, а також безпечество земель зі згляду на сусідство Злучених Держав. Основники конфедерації порішили, щоби весь простір на захід від Онтеріо перейшов під управу Домінії і всі простори аж до Ледоватого Океану.

Цей простір має свою історію. Подорожник Генріх Гудзон відкрив в р. 1610 Гудзонський Залив і король Карло II. видав Товариству Гудзонського Заливу („Годзон Бей Компані") запис („чартер") на право вихіснувати землі Західної Канади. Товариство провадило від того часу торговлю кожухами і основуло по цілій Канаді свої станиці і форти як торговельні точки.

Домінія заключила відповідну угоду купна цего простору в р. 1868, і утворила з тих земель три провінції: Манітобу, Саскачеван і Альберту, бо це були покищо порожні простори, прерія, ліс, озера, ріки.

Границі тих провінцій визначені простими лініями н. п. Саскачеван, чотирокутник — трапез.

На північ від тих провінцій лежать простори, незаселені і непровірені, як слід.

В 1927 році, дня 1-го липня, обходила Канада 60-літні роковини конфедерації величавими святами.

Границі від Злучених Держав, від Великих Озер до Тихого Океану, це проста лінія. Часть грани-

Еміґрація до Німеччини.

Еміґраційний Уряд зарядив повідомити усі громадські уряди, що до виїзду на заробітки до Німеччини потребують сезонові робітники вистаратися не *дві*, як досі, але *чотири* фотоґрафії. Ці дві додаткові фотоґрафії будуть потрібні еміґрантам при переїзді німецької границі.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО ФРАНЦІЇ.

В Державному Уряді Посередництва Праці у Львові відбудеться

ДНЯ 9. МАРТА Ц. Р.

реєстрація сезонових робітників на виїзд до Франції.

Запотребування обіймає:

жінки до коров і праці на ріллі вище 30 літ,

гірників самітних і з родинами до копалень вугля до 45 літ,

робітників копальняних (кваліфікованих) до 35 літ,

кілька рільничих родин, що поїдуть на власний кошт до 45 літ.

За інформаціями зголошуватися в Товаристві Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові, вул. Городецька 95.

З діяльности Т. О. Н. У. Е.

Протягом цілого 1928 р. полагоджено зголошення еміґрантів до европейських і заморських країв в такій скількости:

I. ПИСЬМЕННО:

Арґентина	84
Абісинія	2
Бразилія	21
Бельґія	1
Чехословаччина	6
Франція	96
Гондурас	1
Югославія (Босня)	3
Канада	1,023
Китай	1
Конґо	2
Мексик	2
Параґвай	1
Перу	1
Румунія	4
Радянський Союз	9
Радянська Україна	10
Зєдинені Держави Америки	88
Уруґвай	1
Німеччина	169
Разом	1.525

II. УСТНО:

Арґентина	54
Бразилія	10
Бельґія	3

ці до Британської Колюмбії, це лінія на підставі договору з р. 1818. Проста лінія, що відтинає Британську Колюмбію від Зєдинених Держав Америки, установлена в 1846 р. Крива границя від Атлянтійського Океану аж поза Великі Озера установлена в 1783 р. Ця крива границя визначена ріками й озерами.

На границі між обома державами нема твердинь, це є лише лінія потягнена на картах, яка має понад 3000 анґлійських миль довжини.

З усіх трьох інших сторін окружають Канаду три океани.

Британська Колюмбія рішилася приступити до конфедерації в 1871 р., але поставила тяжку условину, щоби її злучити залізницею з Атлянтійським Океаном. Мала тоді заледви 36.000 душ, з того половина білої раси. Грозила, що коли залізниці не буде, вона не прилучиться.

Остров Принца Едварда приступив до злуки, хоч передше два рази відмовився, бо попав у фінансові клопоти. В 1878 р. виготовило правління і парлямент акт, що всі британські посілости в Північній Америці належать до конфедерації крім Нової Фундляндії, яка постійно відмовляється від злуки в переконанню, що сама попровадить свою господарку дешевше.

Сер Макдоналдові, як премієрові пощастилося попровадити до кінця будову першої залізниці, що лучила Схід Канади через провал „Кікінґ-Горс-Пас" з Венкувером. Будова тревала пять літ 1880-1885. Віра в будучність Канади помогла зробити це — як з початку здавалося — неможливе діло. Британська Колюмбія мала доказ, що Домінія додержала своїх умов і перепоясала весь простір залізним, нерозривним обручем. Це була залізниця будована через „Канадійське Тихо-Океанське Товариство" („Сіпіяр"), яке одержало 25 міліонів акрів землі на власність і підмогу 25 міл. долярів.

Залізниця промостила шлях через прерії. Поплила іміґрація, бо залізниця могла довезти іміґрантів до фарм, які вони брали до управи. З Монтреалю до Венкуверу обіймає лінія 2.896 миль.

Макдоналд був премієром домініяльного уряду безперервно від 1878 до своєї смерти в 76 році життя, р. 1891. Він послідовно і з успіхом переводив отсі засади в життя: 1) Постійна злука з Британією з військових і політичних причин. 2) Високе цло, що має, неначе високий мур боронити розвій молодої держави, бо сусідні Зєдинені Держави утруднюють розвій канадійського промислу своїми дешевими виробами.

Сьогодня Канадійські Державні Залізниці

Чехословаччина	2
Франція	332
Канада	723
Радянський Союз	6
Зєдинені Держави Америки	64
Німеччина	83
Колюмбія	1
Данія	1
Куба	1
Ріжні краї	5
разом	1,285

Разом всіх зголошень було:

Устних	1.525
Письменних	1.285
разом	2.810

КАНАДА.

УКРАЇНСЬКИЙ РАДІО-КОНЦЕРТ.

Дня 7. лютого відбувся український радіо-концерт в далекій Західній Канаді, в Едмонтоні, в провінції Алберті.

Концерт уладив український хор Інституту ім. М. Грушевського. Чути його було в годинах від 8-ої до 9-ої вечора в цілій провінції.
Югославія.

НОВІ МІСТА В КАНАДІ.

Наслідком копальняного розвитку в Північній Манитобі (Канада) містечка ростуть там наче гриби по дощі. Покищо є там уже чотири, які дістали чартер від домініяльного правительства, а се: Флин Флон, Кренбері Портедж, Черчилл і Колд Лейк. Сподіються, що населення кожного містечка буде виносити сім тисяч душ.

Це говорить про розвиток Північної Манитоби також, що в Північній Манитобі будуть богаті копальні міди, цинку, золота і срібла.

Дальшим свідоцтвом великого копальняного розвитку в Північній Манитобі є те, що обі залізнодорожні компанії хотять будувати там свої залізничі лінії.

Копальняні компанії будують там великі електрівні, гути й інші потрібні їм доми.

(„Сієнар“) обнимають около 22.680 анґлійських миль залізничих шляхів. Голосне Товариство Тихо-Океанської Залізниці („Сішіяр“), посідає 22.447 анґлійських миль залізничих шляхів.

Конференція премієрів британських доміній, що відбулася в 1926 р. в Льондоні, зазначила, що Канада є самостійною державою, яка сама рішає про свої справи, в своїм парляменті в Оттаві. В 1927 році назначила свого представника (амбасадора) для Зєдинених Держав Америки у Вашінґтоні, а також одержала голос як часовий член в Лізі Націй. Тепер лише особа короля лучить її з Британською Імперією.

До Канади пливе широкою струєю еміґрація Домініяльне правительство кермує нею. Перед війною, в 1913 р. прибуло за один рік понад 400.000 іміґрантів. Війна перервала приплив поселенців, але по війні зачинають сюди їхати люди, що хотять працювати наріллі і ставати багатими. Уряд хоче стягнути передовсім поселенців з Анґлії і длятого приїзджають сюди з Анґлії визначні духовні, військові, політики на відвідини, щоби запізнатися з Канадою і поручити її землякам дома. Принц Валії, наслідник анґлійського престола, приїзджає що року до Альберти на свою посілість.

ЗЄДИНЕНІ ДЕРЖ. АМЕРИКИ.

В СПРАВІ РЕЄСТРАЦІЇ РІЛЬНИКІВ.

Американський консулят в Варшаві має досі зареєстрованих звиш 11 тисяч рільників, які можуть виїхати до Америки як упривілеґіовані в квоті протягом кількох літ. На нові подання дає консулят реєстраційні числа, але одночасно зазначує, що карту вступу можна буде дістати аж після 30. червня 1936 року.

Практично ці нові консулярні реєстрації не мають ніякого значіння, бо очікування через 7 літ на можливість одержання карти вступу баламутить тільки еміґрантів і вменшує їх охоту до праці і улаштування свого життя в краю. Надто ці безвиглядні реєстрації переводять консуляти на підставі афідавітів, а щоби дістати в Америці афідавіт, то це завсіди звязане є з меншими або більшими видатками.

Остерігаємо наших майбутніх еміґрантів, які досі не є в консуляті зареєстровані, щоби вони не старалися о американські фармерські афідавіти і не морочили собі голови виїздом до Зєдинених Держав Америки.

ПАМЯТНИК ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В ДІТРОЙТ, МИШИҐЕН.

Почин до будови памятника Тараса Шевченка в Дітройт, дав Український Національний Хор „Думка“ під проводом п. Атаманця.

Хор занявся збіркою фондів на будову памятника і при помочи українського адвоката Чарновського дістав дозвіл від міських властей на поставлення памятника Шевченкові в однім з найбільших парків міста Дітройт.

Памятник Шевченка має бути девятнацять стіп високий, мармурова підстава, а на ній девять стіп бронзова статуя Шевченка.

Кошта будови памятника мають виносити біля шіснацять тисяч долярів.

Управа парків міста Дітройт визначила під памятник місце на 50 квадратових стіп на головній Монумент Евню „Белл Айл“ парку.

ДОВКОЛА ІМІҐРАЦІЙНОГО ПИТАННЯ.

В Сенатському Іміґраційному Комітеті ведеться боротьба над тим, щоби здержати ще на один рік

закон, котрим має бути встановлено нову квоту іміґрантів. Після того закону, який мав увійти в життя з кінцем 1927 року і проти котрого були і є секретар праці та головний комісіонер іміґрації, до Зєдинених Держав малося би допускати процентово іміґрантів з кожної народности в такому відношенню, в якому вони жили в Зєдинених Державах до американської революції. Цей закон відложено на один рік. Так само тепер ведеться боротьба за тим, щоби його відложити ще на один рік і то тому, що проти нього має бути і президент Гувер. Сенатори, котрі є за відложенням закону, доказують, що він кривдить такі північні народи як шведів, норвежців та німців, не згадуючи вже про романські та славянські народи, котрі в тому часі майже не жили в Америці. Вони стоять на тому, що закон треба відложити і оставити його до вирішення адміністрації Гувера.

Неправні і правні іміґранти.

Як відомо, щойно в 1921 році увийшов у силу т. зв. квотовий закон і разом з тим заострено приписи щодо допускання нових іміґрантів в Америку та заведено строгу пограничну контролю. До того часу вступ в Америку був свобідний менше-більше для всіх, хто приїздив і в кожному разі іміґрація була справою тільки формальною. Вимагали тільки того, щоби іміґрант перейшов лікарську екзамінацію, та щоби заплатив т. зв. поголовний податок (гед текс). Тоді його записували в іміґраційні реєстри і з тих реєстрів він міг кожного часу дістати посвідку, як і коли він прибув до Зєдинених Держав та що прибув правно.

Одначе приїздило багато таких, що тих приписів не держалися. Наприклад, переходили просто з Канади, не зупиняючися на еміґраційній станції. Що це нелеґально, мало хто про це думав, а багато людий навіть не знало. Було загально принято, що іміґрація свобідна тай годі. До того по закону про трох роках побуту в Зєдинених Державах іміґрант не міг бути депортований, так що коли той час минув, то вважалося, що його побут в Америці вже леґалізований.

Таксамо безтурботно не реєструвалися і не проходили лікарської інспекції чужі моряки, що заїздили в американські порти і виходили на беріг шукати роботи на якімсь кораблі і не найшовши її, або просто роздумавшися залишалися в Америці. І вони теж залишалися тут в добрій вірі, що їм можна лишитись. Таким способом назбиралося тут десятками як не сотнями тисяч іміґрантів, що вже довгі роки живуть в Америці; мають свої родини і звичайно й не думали про те, що вони тут „нелеґально“, аж поки якийнебудь випадок не освідомив їм їх становища. Дуже часто довідувалися вони про свою нелеґальність аж тоді, коли хотіли стати американськими громадянами. Для натуралізації треба дістати від іміґраційних властей посвідку про леґальне прибуття, яке засвідчене в іміґраційних реєстрах, а чийого імени там нема, то й такої посвідки і через те й горожанських паперів дістати не може.

Таким способом чимало людий опинилося в ненормальному становищі, яке невигідне і для них самих і для Америки. Живуть вони тут вже довгі роки, по літ десять, пятнайцять а то й більше і хочуть жити далі. Депортувати їх по закону не можна тай нема чого, але горожанами американськими стати не можуть.

В такому самому становищі опинились і ті, що прибули леґально і в іміґраційних реєстрах записані, але не можуть того доказати. Наприклад, забули день свого приїзду, або назва корабля, або коли приїхали ще малими дітьми і ніколи того не знали. Були такі, що приїздили з чужими пашпортами і під чужими іменами та по кільканайцяти роках забули, яке їх імя було і тепер неможливо доказати, що вони перейшли медичні оглядини і заплатили „гед текс“. Так як в іміґраційних реєстрах їх найти не можна, то й вони теж не можуть дістати горожанських паперів, хоч приїзд їх був зовсім леґальний.

В Конґресі вже були ріжні законопроєкти, щоби леґалізували побут таких іміґрантів та уможливити їм горожанство в Америці. Один законопроєкт приняла вже навіть Конґресова „Комісія для Іміґрації і Натуралізації“ і цего року він повинен прийти на пленум Конґресу. В останньому звіті секретар праці, Дейвис, теж звертається до Конґресу з дорученням, щоби приняти цей законопроєкт. Він передбачує, щоб іміґранти, яких імен не можна найти в іміґраційних реєстрах, а які можуть доказати, що прибули в Америку перед 3. червня 1921-ого року і, будучи в цьому краю, не провинилися проти законів, могли дістати посвідку на леґальний приїзд і також, коли хочуть, натуралізуватися як американські горожани.

АРҐЕНТИНА.

ВИГЛЯДИ НА ЗАРОБІТКИ.

Ситуація на ринку праці в Арґентині під сучасну пору представляється наразі некорисно. По закінченні жнив багато еміґрантів звільнено з праці, а ті, що по жнивах приїхали, то до нинішнього дня в великій скількости ходять без заняття. Польське посольство в Буенос Айрес звідомило, що в місяці січні понад 1.000 осіб, які прибули з Польщі, були без заняття.

Найгірші місяці для найдення заробітку в Арґентині це май, червень, липень, грудень, січень і лютий. Найлекше находять заняття ті еміґранти, що прибувають у вересні і жовтні.

ЮГОСЛАВІЯ.

ДОМАГАННЯ УКРАЇНЦІВ.

Загребська газета „Народня Політика“ повідомляє, що в Бачці, в якій находяться українські кольонії, відбуваються віча з домаганням, щоби в новому шкільному законі була заґарантована рівноправність української мови в українських школах і щоби релігії навчали українські священики. Відповідні резолюції вислано державній і церковній владі.

Українці на Кубані.

Українців в північнокавказькому краї є після перепису з 1926 р. на загальне число 8 міліонів 362 тисяч — 3,160.000 осіб. Українці заселюють збитою масою північну частину краю, де становлять 90 до 96 відсотків населення а в кубанській окрузі 61 відсотків. У донській окрузі є 44 відсотків українців.

В листопаді минулого року відбулася в Ростові над Доном краєва нарада в справі культурних потреб українського населення північного Кавказу.

Реферат про потреби українського населення говорив проф.Міртов, про кубанську говірку та про її звязок з українською народньою мовою, говорив проф. Шаля. Він ствердив, що думка про те, немов би українська мова ріжнилася від кубанської наскрізь помилкова. Мова українського населення північного кавказу не тільки не ріжниться від української, але навпаки, зберіглася у всій первісній чистоті. Мова кубанських українців відбиває говори всіх районів України, відки приходили на Кубань українські кольоністи.

Оселі і фарми на заводнених землях

З давних часів Америка мала славу країни, яка радо приймала до себе всіх людей бажаючих землі і праці. Зі всіх кінців світа потягнулись безземельні та безробітні і своєю працею збудували тут наймогутнішу в світі націю з такою скорістю, якої не знала історія світа.

І справді Зединені Держави це здається єдина країна, яка віддала свою родючу землю просто в руки тих, хто на ній хотів працювати. Від самих початків американської держави кожний стейт сам завідував своїми вільними землями і те право зосталось у стейтів на все. Але землі пізніше прилучених теріторій перейшли під завідування федерального правительства і з тих земель воно доси розділило і продало близько 2 міліярди акрів.

В більшій части переселенці хлібороби купували собі ту землю, платючи за неї від 20 до 40 центів за акр. Звиш 100 міліонів акрів держава віддала на ужиток війська і військових заведень і стількиж розділено між ріжні стейти під наукові інституції і дослідні хлборобські поля і школи. Під дороги і залізниці теж було відступлено звиш 100 міл. акрів державної землі.

Таким чином майже всі землі Зединених Держав перейшли в приватне володіння. Але ще й досі зісталось біля 194 міліонів акрів вільної землі, яку держава рада би роздати поселенцям. Визначується на оселю чи фарму 160 до 320 акрів зовсім даром, тільки вимагається, щоби фармер працював і виробляв ґрунт три роки, і щойно після того дається йому повне право власности на ту землю. Правда, що земля не дуже добра, і в більшости її можна використати тільки для випасу худоби. Тими публичними землями завідує Головне Земельне Бюро в міністерстві внутрішніх справ.

Та крім тих публичних земель, що вже перейшли в приватне володіння, чи застережених на державні ужитки, в Зединених Державах є ще така сила вільних земель, що якби їх зробити урожайними, то можна би прогодувати три рази стільки населення, як Америка має тепер. Тільки біда, що та земля уявляє з себе величезну безплодну пустиню. В 1902 році в Конґресі ухвалено закон про наводнення. Він зобовязував правительство побудувати резервуари, попрокопувати канали скрізь по безводних землях і ними пустити воду з озер і великих рік. Таким чином зорошена пустиня оживиться, обернеться в урожайну країну, яку мали би заселити фармери і податковими ратами сплатити державі всі кошти наводнення.

Тоді й почалась велика іріґаційна наводнююча праця. Досі уже наводнено 1,956.000 акрів землі коштом 175 міліонів долярів. За останніх десять літ вартість урожаю з тих наводнених земель раховано на 7 міліярдів долярів.

Та робота, яка ведеться тепер при іріґації, потребує ще 90 міліонів. Будується три великі збірники води — в Каліфорнії, Монтані і Юта. Також зроблено вже контракти на три інших — в Ореґон, Айдаго і Вашинґтон. Всі ті пляни конґрес ухвалив в 1927 році і вони мають бути виповнені протягом десяти літ.

На двох міліонах акрів землі, яку держава вже наводнила і зробила здатною до заселення, влаштовано вже 12.678 фармів. Зосталося ще 160.000 акрів вільних до роздання фармерам. Але тому, що на загосподарювання і виправу землі потрібні досить великі гроші, на тих землях можуть оселюватись лише ті люде, що їх мають. Правда, Реклямаційне Бюро, яке завідує тими землями, має фонди в висоті біля 166 міліонів долярів, з яких уділює фармерам позички, та все таки воно радше наділює землею таких фармерів, що мають свої власні гроші на загосподарювання.

На іріґаційних землях можна дістати малу фарму для розводу саду і городовини на 10 акрів, але в більшости фарми там на 20 або 40 акрів.

ВСЯЧИНА.

Нова недуга.

Так якби ще не досить усяких хвороб на світі, оце недавно зявилася ще одна нова — „туляремія". Можливо, що й не зовсім нове це лихо і давніше вже минуло людей, але щойно недавно лікарі звернули на його увагу й розпізнали як окрему слабість і щойно в минулім році д-р Едвард Франсис дослідив й описав її та найшов її причину. Туляремія (так названа від Тулер Каунті в Каліфорнії, де стверджено перший випадок) — хвороба заразлива і спричиняє її окрема бактерія, яка виводиться і розмножується передовсім в заяцях і диких кріликах, та заразитись можуть і люде, передовсім ті, що мають діло з заяцями, полюють на них, ловлять, здирають шкіру, патрошать, то-що. Випадків зараження було вже чимало, власне у мисливців, кухарів, господинь, робітників в медичних лябораторіях, де на заяцях роблять всякі досліди і т. п. Дивно, що не було ще випадку зараження людини людиною. З зараженого заяця слабість передається через шкіру, в тім місці, де вона в людини скалічена чи здерта, і в тім місці звичайно зявляється прищ, далі швидко напухають залози під пахами й на ліктях, підіймається нагле температура, приходить висока горячка, біль голови і в цілім тілі, і хорий мусить відлежати й відхорувати яких дві-три неділі, а то й слабість кінчиться фатально смертю. Головна річ — заздалегідь охоронитись від зараження. Хто мусить брати вбитого заяця в руки, нехай робить це в ґумових рукавичках. Особливо коли заяць не застрілений здалеку і в бігу, а вбитий патиком чи ударом рушниці, то можна допускати, що він був хворий і через те не міг втікти. Добре зварене мясо не зашкодить, бо горяч вбиває бактерії.

ХРОНІКА.

ҐДИНЯ САМОСТІЙНА ОДИНИЦЯ. Пристань Ґдиня, по думці розпорядку президента Річипосполитої, має стати окремим міським повітом для цілей державної і самоврядної адміністрації.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО ПАЛЕСТИНИ. Виїзд жидівських робітників до Палестини далі відбувається. Дня 15. січня виїхало 60 осіб, дня 30. січня 160 осіб, а третій транспорт має виїхати з кінцем лютого.

БЕЗРОБІТТЯ. Від листопада до полов. січня зросло число безробітних з 81 тисяч осіб на 145 тисяч. За один лише з минулих тижнів зголосилося 11 тисяч нових безробітних. Найбільше є безробітних будівельних робітників і робітників в сукняних фабриках.

В. АВРАМЕНКО В НЮ-ЙОРКУ. Відомий український артист-балетмайстер Василь Авраменко після побуту в Канаді та в західних провінціях Північної Америки, переїхав в останніх днях грудня м. р. до Ню-Йорку, одержавши продовження дозволу на побут в Зєдинених Державах. Авраменко думає заложити в Ню-Йорку школу українських танків.

З НЕДОЛІ ЕМІҐРАНТІВ. Микола Щудло, з Улазова, повіт Любачів, стація залізнича Олешиці, вибрався в неділю, дня 10. лютого ц. р. до Перемишля, щоби там зареєструватися в Державному Уряді Посередництва Праці на виїзд до Канади без афідавіту. З причини перерви комунікації чекав він дві доби на залізничій стації в Олешицях на потяг. В Ярославі чекав на потяг до Перемишля цілу добу, а в Перемишлі знов добу на потяг до Львова. У Львові дня 14. лютого врешті зареєструвався цей еміґрант в одній пароплавній компанії, але звідси не можна було йому виїхати, бо здержано всякий рух залізницями.

ЗЕМЛЕТРУС У ВЕНЕЗУЕЛІ. Повідомляють новости з ріжних місць, що місто Ґумана, Венезуеля, було майже дощенту знищене великим землетрусом, який зачався 17-го січня ц. р. о годині 6-ій рано. Ґумана є столичним містом стейту Сукре і має населення приблизно 16.000. Правительство поробило всякі приготовання до ратункової акції і вже вислало допомогу покаліченим та бездомним мешканцям, жертвам землетрусу. З Італії подають відомість, що там також чути було трясення землі.

ТРАҐЕДІЯ ЕМІҐРАНТА. Еміґрант Іван Бондарчук в Брукліні, Н. Й., так важко побив свою жінку, що вона померла в шпиталі. Бондарчука арештовано.

СМЕРТЬ ЕМІҐРАНТА. Еміґрант до Арґентини Дмитро Прилискач з Турянська, пов. Сянік, приїхав до Перемишля в цілі полагодження формальностей, звязаних з виїздом. Задержався він в готелі „Вікторія", де вечором казав напалити й положився спати. Вранці найшла його служба вже мертвого. Лікар ствердив смерть через зачадження. Чи еміґрант сам заподіяв собі смерть, чи це траґічний випадок, годі дізнатися.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА. Дня 18. січня ц. р. померла у Філядельфії по важкій недузі Юлія Пічура. Походила вона з села Карова, равського повіту.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.